

[Anker Lau.]

De fleste af lovforslagets bestemmelser er iøvrigt gamle kendinge. Et flertal i denne sal har allerede gang på gang afvist adskillige af dem, således spørgsmålet om udgivelse af en pristidende.

Endelig vil forslagsstilleren ophæve de særlige bemyndigelser, der i den gældende lov er givet handelsministeren, landbrugsministeren og fiskeriministeren, samt ophæve bestemmelsen om, at der skal forhandles med rigsdagens vareforsyningsudvalg.

Jeg tror, enhver vil forstå den magtfuldkommenhed, som priskontrolrådet herefter forlenes med, og tænk så på de afgørelser, som henlægges til et sådant råds skøn. Jeg tror, at der vil blive brug for et meget videregående skøn efter dette forslag end efter den nugældende lov. Der skal skønnes, om omkostningerne kan anses for nødvendige, om avancerne ligger over, hvad der er påkrævet, om indkomsterne står i misforhold til den ydede indsats, om virksomhederne arbejder hensigtsmæssigt, om hvordan forbrugernes stilling ville være, hvis der var fri konkurrence, og meget meget mere plus dette, at rådet skal fastsætte bestemte priser, avancer o. s. v.

Jeg tror, enhver vil erkende, at alt dette kan et sådant råd ikke have kompetence til, og at der her vil være en vid arbejdsmark for vilkårlighed, for fejltagelser, for påvirkninger og måske det, der er meget værre. Således som rådet efter forslaget kan sammensættes og med den magt, man tillægger dette råd, kan det komme til at betyde et fuldkommen magtesløst erhvervsliv i hænderne på et måske politisk betonet råd med magt til at skalte og valte med dette erhvervsliv ganske som „Fremtidens Danmark“ måtte kræve.

Om rådets sammensætning siger forslagsstilleren, at medlemstallet bør nedsættes for at gøre det mere handlekraftigt — det lyder jo altid godt —, og at halvdelen af medlemmerne skal repræsentere forbrugerne. Hvis man havde noget, der virkelig dækkede begrebet forbrugerne, ville jeg være en tilhænger deraf, men noget sådant har man ikke. Jeg har før påtalt det misbrug, der gøres af dette flydende begreb. Vi er alle sammen forbrugere, og ingen er kun forbruger med undtagelse af den, der må leve på samfundets skyggeside af sociale ydelser. Købmanden er forbruger af skrædderens varer, og skrædderen og hans hustru er forbrugere af købmandens varer, arbejderne er producenter i den virksomhed, de arbejder i, men forbrugere af alt det, kammeraterne

laver. Husmoderen på landet er forbruger af byernes produkter, og husmoderen i byen er forbruger af landmandens varer. Nej, jeg opfordrer til at holde op med at misbruge et begreb, der kun har politisk betydning. Ingen bør misbruge nogen, men enhver forbruger skal også indenfor erhvervslivet kunne skaffe sig en indkomst.

Hvem er det iøvrigt, man tænker på, når man taler om, at forbrugerne skal repræsenteres? Det er formentlig Arbejdernes Erhvervsråd, en — har man vel lov at kalde det — politisk propagandacentral, der melder sig som erhvervsorganisation, når det drejer sig om arbejderlønningerne, men som forbrugerorganisation, når det drejer sig om andre erhvervs avancer, lønninger og indkomster. Eller er det måske brugsforeningernes folk, der også er en form for erhvervsudøvere i konkurrence med andre former, for det er jo ikke udelukkende husmoderrepræsentanterne, man tænker på. Jeg synes iøvrigt, at der er grund til at bemærke, at sådan som priskontrolrådet i øjeblikket er sammensat, er det mit indtryk, at erhvervene er for svagt repræsenteret, og jeg synes, at sagernes behandling oven i købet sommetider kan give en det indtryk, at der er en slags politisk slagside.

Et forslag som dette kan kun henlede tanken på bestræbelser for at videreføre eller genoptage den teoretiske socialismes praktiske gennemførelse, som herhjemme nåede et vist højdepunkt under forhenværende handelsminister Krag's første tid.

Den megen tale om den frie konkurrence med den altid dertil knyttede påstand om, at den ikke eksisterer, leder tanken hen på et citat, som den norske stortingsmand Lindebrekke brugte på et møde forleden aften her i København. Da man i 1926 fik en betænkning i stortinget angående et forslag til en trustlov, var der heri en mindretalsbetænkning af den socialdemokratiske stortingsmand Tagård, der betegnende nok i dag er Norges prisdirektør. Det hed i denne mindretalsbetænkning:

„Det, det gælder om, er ikke at genoprette den frie konkurrence. Det ville bare være et forfængeligt forsøg på at skrue udviklingen tilbage — men at hidføre en bedre organisation af næringslivet.“

Jeg tror, det er lignende tanker, der i dag besjæler det danske socialdemokrati, når det beskæftiger sig med indgrebene i erhvervslivet. Man tilsigter en strukturændring også gennem administration af prisloven, som kan tjene de tanker om erhvervslivets organisering, som socialisterne nu engang har.